

Збаразька централізована бібліотечна система
Центральна бібліотека
Методично – бібліографічний відділ

Серія: «Ім'я в літературі»

Політ з перебитим крилом:

Ярослав Кущак

Із неопублікованих поезій

Збараж - 2020

УДК 821(477 – 84) - 1

П 49

Упорядник	Т. Кульпа, завідувач методично-бібліографічного відділу центральної бібліотеки Збараської ЦБС.
Комп'ютерний набір	Г. Бондар, О. Банира
Обкладинка	Л. Буряк
Відповідальна за випуск	О. Бойко, директор Збараської ЦБС

П 49 Політ з перебитим крилом: Ярослав Кушак [Текст]: із неопублікованих поезій / Збараз. централіз. бібл. система, центр. б -ка, метод.-бібліогр. від.; упоряд. Т. Кульпа; вступ. сл. В. Кравчука. – Збараж, 2020. – 77 с: фотогр.

У перевеслі людської долі є колоски, туго набиті зерном, а є й пустоцвіти. Все залежить від того, як людина засівала своє поле. Щедрим поетичним ужинок обдарувала доля Ярослава Кушака. Здолавши земне тяжіння Ярослав полинув у вічність, переливши жар власного серця у даровані нам поетичні строфи.

Електронну версію видання розміщено на веб-сайті Збараської ЦБС: <http://zbarazh-library.com.ua/writen-books.html>

© Збараська централізована бібліотечна система, 2020

Від упорядника

Я крізь грози тягар пронесу
Іскру долі знайду я,
А як ні, то змахну
Широченним крилом
І під зорями юний зітлію
Я. Кушак

Не зітлів, а передчасно згорів, подібно Прометею, запаливши вогонь у душах своїм поетичним словом.

«Коли народжується слово
Несу я пісню у світи».

Це про Ярослава Кушака, ім'я якого часто знаходимо у давніх підшивках районної, обласної і республіканських прес. Без сумніву, талановитого поета, доля якому відміряла лише двадцять дев'ять років, сімнадцять з них – то мужня боротьба за життя, боротьба з тяжкою хворобою серця.

У виданні зроблено спробу зібрати поетичні твори Ярослава Кушака, які до цього часу не були опубліковані, оригінали яких було надано бібліотекарю бібліотеки-філії села Залужжя Будник Ользі племінницею поета Дякун Марією Михайлівною.

Можливо, не всі його твори художньо довершені, адже він не готував до видавництва, а ми їх намагалися залишити без чужого втручання.

Нехай цей плідний ужинок із глибокою, бентежною, як і його життя лірикою, буде даниною шани пам'яті поета.

Вступне слово

*«Хто сказав, що кінець,
Що нема провидіння?..»*

Ці слова самотнього поета Збаражчини Ярослава Кушак а не випадково виніс у заголовок передмови до цієї поетичної збірки, адже вони, на мою думку, характеризують живе продовження віршованого слова автора, який дочасно відійшов у Божі засвіти.

Мальовничі красвиди рідного Залужжя, роздуми про непроминальне, синівська любов до матері, до життя, зворушливі почуття щирого кохання оживають у рядках, де, у переважній більшості, збережено стиль поета, який яскраво зізнається:

«... Є поезія, рідна мати,
І творці її – люди земні».

Натхненний мріями, Ярослав пише:

«Зажарілась нагідка черлена
На порозі весняних мрій.
Підняла білі крила – рамена
І в обійми пурхнула мені...»

Характеризувати і насолоджуватись написаним залишу для вдумливого читача. Вірші потребують, як на мене, прочитання в усамітненні, коли є змога доосмислювати, пропускаючи крізь власне єство кожную строфу.

Зазначу, що вдруге йде до читачького загалу наш земляк Ярослав Кушак, бо першою книжкою, по крихті зібраною його земляками, постала «Дорога до вічності» (2002 р.), вид. «Обрій», Збараж, 52 стор. І ось, провівши велику літературно-пошукову роботу, методично-бібліографічний відділ Збаразької ЦБС та бібліотека-філія с. Залужжя пропонує читачам «Політ з перебитим крилом» - майже все із спадщини незабутнього поета, що вдалось віднайти і систематизувати. Цілий ряд творів подані вперше.

Життя у Слові продовжується.

*Володимир Кравчук,
поет, член Національної спілки
письменників України, м. Збараж.*

Про автора

Ярослав Кушак народився 4 травня 1942 року в селі Люблинець Новий Любачівського повіту Ряшівської області (Польща) в селянській родині. Він був п'ятою дитиною у сім'ї. Село знаходилося неподалік від траси, яка йшла на Варшаву. Ліс навкруги, природа вкривала дерева зеленим оксамитом – невимовна краса...

Та не судилося родині Кушаків доживати віку на своїй малій батьківщині. Сім'я потрапляє під депортацію і у 1945 році 10 жовтня їх виселяють із рідного села. «Операція Вісла» поділила життя на «до» і «після». Найменшому з родини Ярославу на той час виповнилося три роки.

Мальовниче село Залужжя прихистило хлопця серед розкішної природи Медоборів, які розкинулися обабіч річки Гнізної. Хата в якій провів своє дитинство Ярослав стояла майже на березі цієї річки, а трохи вище, праворуч, розкинувся чудовий мішаний ліс. Прекрасна природа Залужанських Медоборів особливо захоплювала хлопчину, згодом вона відобразилась у його поетичних рядках.

Життя сім'ї потроху налагоджувалося, але у 1951 році помирає батько і весь тягар, щодо виховання 5-ох дітей лягає на плечі хворої матері. Але, як кажуть у народі, біда не приходить одна. Славко захворів на ревматизм, який дав ускладнення на серце. У 13 років він дає згоду на проведення операції на серці, яку проводив відомий всьому світові хірург Микола Амосов. Як би не було важко Славкові він не втрачає

оптимізму, бореться з важкою недугою, яка прогресує. І у 1965 році йому роблять другу операцію на серці, яка, на жаль, не дала позитивного результату.

«О серце моє, не згасай!

Ти зірвало весни самоцвіти,

І зірницю світанком повиту...

О серце, дай життя ще мені.»

Так звучить поезія, цього періоду життя Ярослава, коли він більшість днів і ночей перебував на лікарняному ліжку. Тут багато читав і писав свої власні вірші, а згодом поступає до Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка на факультет іноземних мов. Одночасно пише вірші і пісні, друкується у обласній і районній пресі.

Коли народжується пісня

І слово горде на устах,

Я приголомшений в тривозі б'юся,

Не бачу темряви в очах.

Кілька років Ярослав Кушак працював з молоддю у рідному селі Залужжі. Під його керівництвом чимало поставлено п'єс. Довгий час був членом обласного клубу творчої молоді «Сонячні кларнети», де зробив свої перші кроки у світ поезії.

Лише двадцять дев'ять літ накувала Ярославові зозуля. 12 жовтня 1971 року перестало битися зболене серце поета. Але залишилась його поезія, переплетена лісом, сонцем, пташиним співом, зоряними вечорами, росяними ранками, стежками, які водили його лісовими таємницями, любов'ю до рідної землі і недоспіваним коханням.

Із циклу «Весна»

Бачу, в очах твоїх іскра палає
Вогнем пломеніє, горить.
І не спроста ти голову схиляєш,
Шукаєш давній слід.
    Деся пролягла у полі та стежина,
    Що опівночі стоптана була.
    Колись шукав тут очі милі,
    Тут юність веснами цвіла.
І тут непомилково скресли долі
В обіймах пахощів весни.
Колись стрічав тебе на видноколі
Тепер стрічаю явори.
    Шумлять собі у тихі ночі
    І спомин в серці нароста
    Я не сміюсь, блукаю тут самотній,
    З любов'ю серця – білий птах.
Так не ходи, не опускай очей додолу
І других не шукай стежок.
Як заглядає в серце промінь -
Ти стань хмариною його.
    І розвіється давня туга,
    Заворушиться любов – почуття.
    Ти знову віднайнеш там друга
    У лузі, де шепче крислата верба.

* * *

Берізко моя білокора,
Де радість свою загубила?
Чого зажурилась не в пору?
Ще прийде весна,
Веселка заграє

І серце заб'ється...
Не журись, усміхайся,
Ти ніколи не будеш одна.
Поглянь, яка навколо радість.
Усе в цвітінні, все буя.
Злітає жайворон до хмари
Крилом черкає в небесах.
Ой, чого зажурилась, білокура моя.
Як ромашка зацвіла
    Руса коса твоя.
Як волошки у житі
    Сині очі твої
Будять в серці надію
    У моєму житті.

* * *

ПОЕЗІЯ

Поезія – мова сердець.
Поезія – чисте сумління.
Хто сказав, що кінець,
Що нема провидіння?
Ні! Можна твердо сказати
Заперечне тверде слово – Ні!
Є поезія, рідна мати,
І творці її – люди земні.
Як скресання весни, перше слово
І вогнем пломеніє так ново...
Все поезія, воля, життя!
Струменить і пульсує поезія
Чиста криниця – мова творця.

* * *

Зажарілась нагідка черлена
На порозі весняних мрій.
Підняла білі крильця-рамена
І в обійми пурхнула мені.
Наче сон вечерової тиші,
Срібний вечір упав до землі.
Нічка пісню на хвилях колише
І дівчатко сполохане в сні.

І дівчатко рожево-весняне
Так бринить, наче пісню пряде,
Веселково моргає до мене,
Жар-бровою поклін віддає.
Нащо снишся мені ти ночами?
Краще птицею вільно лети.
Так співай, щоби квіти не в'яли,
А мені подаруй всі мости.

Я шукатиму долі своєї
І загублений слід віднайду.
Я нагідку черлену й лілеї
Колом сонця на шлях покладу.

* * *

МАМО!

Мені наснилось біле диво,
А в диві тім – бурхливе море.
І світ народжений правдиво,
І день, в який дивлюсь просторо.
Мені наснилися праліси пахкі,
Зіркате небо, безкрає, мовчазне,
І ніби я лечу в світи,
Шукаю згублені твої мости.
Мамо, іще наснилися мені

Твої дороги, панські канчуки.
І я не знаю, як зуміла ти,
Оті покривджені пройти світи.
Сьогодні сняться чудові сні мені
І я радію пташинно по весні.
Тільки не в снах шукаю диво,
А дивлюсь зрячими очима.
І бачу так правдиво
Людське творіння я
І наяву чарівне диво.

* * *

Скільки, земле, в тобі таємничості?
Скільки втіхи, добра і величності?
Великий мій світе –
Не вичерпай вічності.
Я благословляю той час.
Замріяної юності.
Як же ровесникам збагнути,
Силу твого зірчатого неба?
Ми твої вічно-люблячі діти
І в жадобі палаєм до Тебе.
У тобі, у тобі, мій білий цвіте,
Жадання доби притаїлися.
У тобі, у тобі, мій білий вітре,
Хвиля співу морського піниться.

* * *

НЕ ВГАСАЙ...

О, серце, моє!
Ти зірвало весни самоцвіти,
Небо українне моє голубе.
І зірницю світанком повиту.
Даль безмежжя упала до ніг

На шовковій заросяні трави.
О, земле! Я вклоняюсь тобі,
Я зорею впаду на світанні.
Я впаду у пахучу ріллю,
Щоб зрости у великім пориві.
Перший грім і весну молоду
Я несу й теплі сонячні хвилі.

* * *

Мені мати дала веселку
І стежину наповнену веснами.
Я співаю, злий перелеснику,
Свою долю гортаю веслами.
Повні пригорщі буйноцвіття
Обсипають на серце зболене.
Я вросаю корінням, віттям
У народжені думкою крони.
І не усмішка серце радує,
А веселкові дні і ночі.
То розкрилені зорі падали,
Розкривали прекрасні очі.

* * *

ВСЛУХАЙСЯ, СИНУ

Вслухайся, сину!
В плескіт весняних хвиль.
Там мій спокій і біла днина,
Поховані в дні війни.
Холодні краплі, жагу тамуючи,
Солоний піт по чолах спливав.
Там дні багряної моєї юності
Синє небо поховало в очах.
І по нині у грудях ятриться
Згадка чорної сліпоті.

Над степами могили в'яжуться,
Тіні ходять, як смерч війни.
На пожарищах білі ночі
Прокричали осінній час.
На синівські гарячі очі
Впало сонце – крилатий птах.
Як веселка пукато вигнулась,
Біла вишня в садку моїм,
Її крони мій батько виплекав,
Щоб збирав я смачні плоди.

* * *

КАРТИНИ ВЕСНИ...

Я заходжу в сад моєї молодості,
Спинаюсь на крила, мужнію, цвіту.
Я назустріч весняній гордості,
Птахом вічного простору, я - лечу.
    А в саду так квітують дерева,
    Жилаві крони повисли в задумі
    Тут картини моєї поеми
    Задивились на горді яблуні.
І від пружного легкого дихання,
Пелюстково заграли груди
Я чекаю весни покликання
У пахучім саду розквітлої музи.

* * *

ВІТЕР ...

Весь напоєний соком – вітер,
Розгорнув білі крила – вітер,
Нічний легінь кохання – вітер,
Весь позбавлений спокою – вітер.

Вітер припав міцним поцілунком,
Немов квітневим солодким трунком,
І берізка завмерла в чеканні,
На мить відчула порив кохання.
Кохання юності, як дотик ніжності.
Вітер підвівся серпанком місяця
І золотить весну узорами,
В ніч березами білокорими.

* * *

Дві милиці –
Опора його життя.
Дві палиці –
породила війна.
О, скільки калік!
Не міфічних,
Земних...
Дві милиці –
Опора його життя.
Дерев'яних
Дві палиці –
Рука і нога.

* * *

Сидів я під каштаном:
Як любо глянуть вгору,
Коли ліси, долини стеляться
І сонечко сіда додолу.
Вечірня пора,
Кругом тиша настала,
Тихо пада свіженька роса,
Пісня солов'їв залунала
Так бува в гаю зеленім
Навесні в чарівні ночі,

Коли зірки усміхались пишно,
Як дівочі карі очі.
    Місяченько срібнокрилий
    Яскраво сяв
    І не раз він нам дорогу,
    Молодим, простеляв.
Скільки зірка нам світила,
Слова промовляла,
До любові і кохання
Дорогу вказала.
    І не раз собі тихенько
    Молоді співали,
    Одне одному з любов'ю
    Слова промовляли.

* * *

Ох, як весело в лісі
Маленькій дітворі,
Коли зірвали квіти
Веснянки золоті.
    Їм сонце весело світило
    Й цвірінькали пташки,
    Вітерець легкий овіював
    Голівки квітів, пелюстки.
Весна іде,
Хмари чорні розійшлись,
Вогнем сонечко горить,
Як чудово глянути
У далеку безмежну блакить.
    Радіють діти в лісі
    Серед квітів запашних
    І, слухаючи співи,
    Веселих жайворонків крик!

* * *

Пливе тихенько місяць
В небесній тишині,
Мов човничок гойдається
Легенько на воді.

І в'ється річечка,
Неначе змійка чарівна
І розляглася на долині
Трава зелена запашна.

Люблю я тихий вечір над рікою
І мерехтіння ясної зорі
Люблю годинами я слухать
Пісні веселі, чарівні.

Землі люблю я подих
Й безмежну тиху гладь
Люблю ранкову зорю!
Люблю я ранок зустрічать!

* * *

КУСОЧОК НЕБА

Дай, доле, кусочок неба,
Я на порозі мрій весняних.
Сльозину щастя –
Гірку не треба,
Пахучу ниву до ніг постели.
Я син хлібодара,
Серед маків червоних зріс,
Мені тільки кусочок неба,
Доле, хлюпни соком беріз.
Кусочок неба, кусочок неба,
Синь небесного тіла спить.
Моя доля летить до тебе,
Моя стежка десь там лежить.

* * *

Блукає вітер серед бору,
Лоскоче стан гнучких беріз,
Десь там згубилась моя доля
На перехрестку двох доріг.
А я чекаю під горою
У молодім зеленім сосняку,
Лягло вже сонечко додолу
А я все жду, і жду, і жду.
    Я жду, жду світанку серед ночі
    Шукаю пролісок у сні
    О, як стомились мої очі
    Як серце жде весни.

* * *

Я так довго чекав на весну
І уві сні ввижалась, все шептала, говорила.
Мої очі не згасали у ніч ту,
Все чекали теплішої зливи.
Настав день, заворушився тополиним зором,
З вітром тихим біла плинь
Ховалась від дужої хмари.
А де ж ті чари,
Що сонячним даром – мені,
А де ж тії очі карі,
Що ввижались мені у сні.
Нема, тільки смуток над берегом ходить,
Тільки голос твій чую в житах
Між тополями юність нас водить.
Самотній блукає наш птах.
Я так довго чекав на весну,
А морози холодні все вили
І ні краплі теплого дощу.

Сонечко чуєш! – Дай мені сили!

* * *

Ой у небі, синьому
Голубою хвилею
Пропливає юність,
Хмарою летить.

Ой літа, літа над нивою
Піснею журливою.
Білий, білий лебідь
Стиха гелготить.

Ой весною сіється
Ласка журавля,
А в лебідки крається
Серце, розрива.
Ой лебідки спокій
Забрала весна
І не знати поки
Мучитиме в снах.

Ой у небі синьому
Піснею журливою
Потопає лебідь,
Хмарою летить.
Так щезає по весні
Мила юність-молодість,
Білим, білим лебедем
Десь далеко мчить.

* * *

Перший грім.
Весняний грім.
А там, а в нім
Квітневий чистий дім...
Відлуння літ,
Пахучих весен

Хіба ти занеміг?
Не зміг підняти весел?
Затих. Змарнів
І поблідлий місяць спохмурнів,
А де ж весна?
Заплакала вона.
І знову вдарив грім,
А там, а в нім,
Відлуння літ...
...Неначе він
Мій чистий майський цвіт,
Моя зоря.. Мій перший грім.

* * *

Ти прийшов, і постукав в віконце,
Місяць білим крилом промайнув,
Тінь моргнула при заході сонця
Твої кроки почула і легку ходу.
    Ти прийшов – відчинила віконце,
    Щоб очей твоїх вогник спіймати,
    Щоб напиться рум'яного сонця
    І навіки журбу поховати.
Теплий промінь сповзав по верхів'ях,
Сонно падав вітрець на калину...
Я горіла бажанням у мріях
І весь сонцем налитий хлопчина.
    Ти прийшов і далекий мій спокій
    Десь у серці своїм поховав,
    А весна, а весна, загоряється обрій
    О, ніхто, і ніхто, мабуть, так не кохав.
Десь затихли ті кроки у лузі
Там калини той кущ розцвіта,
Там кохання блукає у сумі,
Може й квітне остання весна.
    І я знову в тривозі шукаю

Перший подих цієї весни,
Кожний вечір вікно прочиняю
І вслухаюся в кроки твої.

* * *

Чуєш, як шепоче весна,
Вітер у шибку тріпоче тремтливо,
А там, на пагінні бруньки розпина,
Розправля вишня крони бурхливо.
А журавка луками бродить,
Ледь-ледь крила розправляє,
Може, пару собі знаходить,
Може, весну мені посилає.

* * *

Я закоханий в пісню,
Я закоханий в вітер нічний.
Слово в слово кладу на палітру -
І виходить рядок голубий.
Я закоханий в білу жоржину,
Я хмільний від п'яного зела,
Я закоханий в тиху калину,
Серця спокій збудила весна.
Розплела свої коси барвисті,
Стужу з серця живого зняла,
Я закоханий в вітер і пісню,
У мозаїку білого дня.
Я закоханий в білу хмарину,
Що цілющого дала тепла,
Що несе мені щастя перлину,
На долонях хлюпоче жива.

* * *

Коли зникають зорі в небі голубім,
Світанок заглядає у вікно моє,

А там, у травах, в березі моїм,
Заграв ставок і серце молоде.
Заграв ставок в обіймах тополиних,
Уста дівочі забриніли знов,
А в серці вирій мрій весняних,
Квітне у серці проліском любов.
І у моєму світлому віконці
Завжди тріпоче гілка вербова,
А у ставку, неначе в серці,
Любов скресає, хвилию гойда.

* * *

О, серце моє!
Ти зірвало весни самоцвіти,
Чисте небо моє голубе
І зірницю, світанком повиту.
Даль безмежжя упала до ніг
На шовкові, заросяні трави.
О, земле! Я вклоняюсь тобі!
Я зорею впаду на світанні.
Я впаду у пахучу ріллю,
Щоб зрости у великім пориві.
Перший грім і весну молоду,
Я несу теплі, сонячні хвилі.

* * *

ЗАЗДРОЦІ

Весною біля річки
Калина розцвіла.
Берези – дві сестрички
Шуміли іздалля.
Дивись, як квітне біло,
А може вкрала в нас,
Кора неначе почорніла

І вітру брак весь час.
Прийде пора, що знову
Повернеться пройдисвіт.
Вирве, занапасть їй долю,
А може найдорожче – цвіт.
    Раділи дві сестрички,
    Із заздрощів ревли,
    А цвіт калини в'янув,
    Листочки з водою поплили.
Сльозами заливались,
Ніби жаліли, ображались,
Прозвали вітра «вітрогон»,
А тут раділи, раділи все тайком.
    З калини посміялись,
    Самі у пастку впали.
    Розцвіла калина знову.
    Берізки дві сестрички
    З корінням вирвав «вітрогон».

* * *

Принеси мені квітів
Запашних лісових,
Принеси конвалій білих
І в серці спогад мрій ясних.
    Конвалії білі, конвалії білі,
    Дарунок кохання твого,
    Це спогад очей твої синіх,
    А серця страждання мого.
Доторкнись ти ніжністю до серця мого
І перлину щастя, пісню принеси,
Хай червоні маки сіються в тривози
Збуджені, як ти.
    Прилети, кохана, глянь у очі змучені.
    Принеси галузку звітрених квіток,
    Прилети хоч поночі – буду ждати до осені,
    Доторкнись до серця, ніжності листок.

* * *

Чорніють шапки на засніжених горах,
Грає подих весни,
Переспіви птаства так як чути в дібровах...
Весняна гармонія
Березневого вітру
Березнева агонія.
Вдаль за сонцем у битву
Пробудилась земля.
Журавлі вже летять над селом
Тихо шепче з могили трава,
Ніжно стелиться зелен – вінком.
І на тій чорній могилі
Проростає важкий колос матері.
Ой, матусю! Твої руки – змарнілі, порепані
Пригублю я до серця і повік цілуватиму.
Не зітреться довіку
Твоя доля скалічена,
Як відбиток в очах моїх...

* * *

Була в мене хвиля творіння,
Щирості без меж
Весною посадив я клена,
О, як він добре ріс.
Він виросте, повірте, люди.
Хвиля його пісень колискою
Вам буде.
Ваші серця натруджені до болю,
Щиро слухатимуть його дум.

Погляньте, у нього лист широкий,
Всесильний буйний чуб.

* * *

Йде у гості мила
Ніжна, щира, чарівна.
Йде до нас грайлива
Золота весна.
Де ти забарилась
В заметі полів,
Може заблудилась,
Або чекала журавлів?
Через море широке
Ключем плили, мов тінь.
Лиш чутно в небі клекіт
І пісню журавлів.
Вони несуть на крилах
Радість у наш край
Зустрічай їх весно,
Зустрічай!
Не забувають весну нашу.
Хоч пізно вже прийшла.
Зима та злюща хуга
Не обірвала їм життя.
Назустріч їм щасливий
Пролісок дихнув.
Вони, вони несли на крилах
Тепло і радість з-за морів.

* * *

Я вірю, що прийде той час,
Ласкатиму сонце руками.
Я стану, як тінь поміж вас,
Вдихатиму вітер живучий, весняний.
Бруньки я погладжу, берізку обніму
І красную ніжну, червону жоржину,
А завтра ступлю у двобій,
Буду жити, чи ні.
Як марево, мисль пролетіла
І тиха настала година,

Спіткнулося сонце гаряче з землею,
Плахтою темінь гори покрила...

* * *

Висунув голівку
Пролісок, ожив.
Його перший подих
Промінь освітив.
А зима із злості
Крикнула в гайку –
Сльози покотились
В річечку круту.
Струмком полилися
Із гір ручаї.
Де ти, весно, не барися
Промий личенько мені.
Всміхнись ласкаво, сонце
Хай квітне і буя!
Хай пролісок не знає горя,
Будь щира матінко-земля!

* * *

Блукає вітер серед бору,
Лоскоче стан гнучких беріз.
Десь там згубилась моя доля
На перехрестку двох доріг.
А я чекаю під горою
У молодім зеленім сосняку
Лягло вже сонечко додолу,
А я все жду, і жду, і жду.
Я жду світанку серед ночі,
Шукаю пролісок у сні.
О, як стомились мої очі,
Як серце жде весни.
Як жде проміння золотого,
Що ранком пада у ставок.

Ще б раз ступити крок у поле
І жайворонка чути голосок.
Гуляє осінь серед поля
І дощ, і вітер, і туман
Стоїть берізка білокура,
Стоїть зажурена, сумна.

* * *

Заграв ставок в обіймах тополиних,
Уста дівочі забриніли знов.
У серці спогад мрій весняних,
У серці квітне проліском любов.

Котиться пахуча хвиля
Вздовж до берега мого,
Десь у травах моя мила
Жде кохання там свого.

А воно гуляє з вітром,
З вітром тихим голубим.
Із-за гірки сходить сонцем,
Сонцем щирим, золотим.

Крилом білим вздовж діброви
Промінь вдарив в стан смерек.
Йде кохання у дорогу,
Просвітком сплітає коси,
Обвиває стан гнучких беріз.

* * *

Співай про наш край,
Веселко, співай.
Про радість кохання
Веселий наш край.
Від карпатських високих смереків
До хвиль Дніпрових-шумних
Вознеси нам любов на планеті,
Вічний мир щоби був на землі.

Співай, співай, веселко,
Хай дзвінко йде луна
Вздовж карпатських високих смerek
До серця України –
Берегів Славутича-Дніпра.

* * *

Вечір колише в небі вогні,
В парк я спішу з хвилюванням
Знала би ти тільки, як тяжко мені
Перше забути кохання.
    Карточку твою в серці ношу,
    Інші нелюбі дівчата
    Як я кохання своє збережу,
    Серце примушу мовчати
Жаль, що найкращі пройдуть літа,
Хвилиною мчать голубою.
Чом же, голубко моя чарівна,
Нас розлучили з тобою?

* * *

О, поезіє, дика, сумна!
Покинь моє змучене серце,
Не тривож уві сні,
Не настояне в зіллі, хмільне
Заливається в дзвони гучні.
Геть, музо! – Набридла, послухай,
Бо не вчуєш ти іншого співу,
А як ні, то настоєм з похмілля уп'юся
І вірний кохання до згину.
Забриніла і млосно завилала струна.
Заворожила...
Враз розквітла гаряча земля
І співом пташиним заграла,
І неспокою в серці змужнілім нема.
Геть, поезіє, дика, сумна!

* * *

Ти прийди до мене мавкою,
Ну, а може приви́дом.
Може, ввись злети журавкою,
А я стану лебедем.

Я, напевно зросту явором
І журитиму над хатою.
Може, піснею весняною
До хмарок літатиму.

Хоч прийди до мене приви́дом,
Бо я вік журитиму,
Моє серце білим лебедем
Десь у синь летітиме.

Ой прийди до мене білою,
Прорости над хатою.
Ой зрости калиною,
А хоч руто-мятою.

Зацвіти над берегом,
Над водою тихою.
Там я буду лебедем
І тебе чекатиму.

Зацвіти, зрости над берегом
Хочеш, білою калиною,
Там я буду лебедем.
А ти стань лебідкою.

* * *

Блукає вітер серед бору,
Лоскоче стан гнучких беріз.
Десь там згубилась моя доля
На перехрестку двох доріг

А я чекаю під горою
У молодім зеленім сосняку,
Лягло вже сонечко додолу,
А я все жду і жду і жду.

Я жду світанку серед ночі
Шукаю пролісок у сні
О, як стомились мої очі,
Як серце жде весни.
    Як жде проміння золотого,
    Що ранком пада у ставок,
    Ще б раз ступити крок у поле
    І соловейка чути голосок.

* * *

...Остання напруга,
Ось-ось на вершині,
Зривається, пада у прірву
Велике каміння.
    Заясніло над обрієм
    Гроза уйнялася.
    Стомилося серденько,
    Важкий камінь несучи.

* * *

Де сонце ясніло у полі,
Де маки в житах процвіли,
Ходила юність моя жартівливо:
Отут ми малими зросли.
    Тут батько ходив у покосах,
    Любов до землі нам дарив
    Борозну прокладав він уперто,
    У росах купався один.
Доки сонце з-за обрію встало,
Проспівала пташина в гаю.
Зерно в земляньку чорну лягало.
Щоб зеленіти і знову прорости.
    Тут юність моя загубилась
    В обіймах тиранів – земних.
    Тут батькова встала могила,
    Який так трудився, так землю беріг.

* * *

... Простелилась стежина
У крутім бережку,
Тихо бігла русява дівчина,
Несла косу в руках золоту.

* * *

На моїх гористих схилах,
Купався голуб навесні
І шумовиння повний келих,
Збурунив Гнізни береги.
Так воркував, тужив
Із горя посивілий,
Як гострий ніж, так серце біль ранив.
Весь тілом бився в кремінь білий.
Під вечір це було:
Заграло сонце між верхів'я,
Затисло в лещата чоло
Вогняне коло надвечір'я.
Ніч горобина там забрела,
Переплела смугасті гори,
А на вершині скелі гніздо вила
Голубка і без пари.
Від блискавки горіли білі скрижні,
А очі небом голубим жевріли.
Яка багорова ніч стелила долі
Яка багорова ніч в серці горіла.
А тінь гойдала білий камінь,
Ніч рудим пластом постелила!
На білій кручі голуб в парі
Так воркував, від туги посивілий.

* * *

Не гримайте, грози,
Не капайте сльози,

А висушить ріки,
Щоб повік не тужити.
Як радощів бажає, серце
Не смутку прагне і журби.
Напитись би цілющої води з відерця,
Живущої води з ріки.
Залити б душу, оживити
І край свій рідний оповити.
Добро між люди, долю світлу.
О, прагну як свіжого вітру.
Хай проростає парост ніжний,
Добром налитий для життя.
Від поцілунку травня вітер мліє
І знову дихає гроза.
Не війн гроза,
А миротворіння волі,
Пахучий колос до землі спада,
Корінням топче ворога у крові.

* * *

Бачу в очах твоїх іскра палає,
Вогнем пломеніє, горить
І не спроста ти голову схиляєш,
Шукаєш давній слід.
Деся пролягла у полі та стежина,
Що опівночі стоптана була,
Колись шукав тут очі милі,
Тут юність веснами цвіла.

І тут не помилково скресли долі
В обіймах пахоців весни.
Колись стрічав тебе на видноколі
Тепер стрічаю явори.
Шумлять собі у тихі ночі
І спомин в серці нароста
Я не сміюсь, блукаю тут самотній
З любов'ю серця білий птах.

Так не опускай очей додолу,
І не шукай других стежок
Як заглядає в серце промінь –
Ти стань хмариною його.

І розвіється давня туга,
Заворушаться любов-почуття.
Ти знову віднайнеш там друга
У лузі, де шепче крислата верба.

* * *

Куди крокуєш ти, юначе?
Зажди, вже йде весна.
Послухай як вона щебече,
Жовтобока синичка чарівна.

Вже чути десь, за обрієм курличуть,
Тепло на крилах нам несуть.
Так повернись, юначе! Кличуть
На ниву щастя – чуєш?! Ждуть!

Клади зерно у теплу днину
І щедро скибу висипай.
Хай впаде колосом налитий,
Далекий синій небокрай!

* * *

Через вікно в палату білу
Влетів, мов вихор – вітровій,
Зігрів їм руки так змарнілі
Весняний вітер запашний

Десь втома щезла із обличчя
І радістю заграли очі.
Це все вона, це все вона
Веснянка щось шепоче.

Зацвів бузок, налились крони,
В берізок соку відбавляй.
Блукає пролісок у тихих горах,
Ступає квітень в небокрай...

А я томлюсь, прикутий знову,
В палаті тихій, мовчазній.
І не загляне в серце промінь,
Десь білим маревом снує.
Дай мені, ненько, хоч трішки ще сили
Можливо, останній це буде вже зліт.
Прилети, моя ластівко – мріє,
До зірок я завершу політ.
Я у вічність летітиму хмарою,
І зі смертю ступлю у двобій
Може, впаду, спіткнуся, згорю я,
Але знайду дорогу в вогні.

* * *

Батьківщина – слово одне,
А краси океан,
Україно! Я тебе несу у вічність, вікам
Виразовую час, залікову рани,
Україно, тут босоногим ходив Тарас
І слово його полум'яне.

* * *

Нема в Канаді соловейка,
Ані зозуля не кує,
Нема тут матері, ні неньки
І вишня тут не так цвіте,
Як на Україні.
Віхола сивого діда-Дніпра,
Як на моїй Батьківщині,
Де все ненька стоїть, вигляда.

* * *

Я так довго чекав на весну,
А вона мені шептала, говорила,
Несла чари у хату мою,
Білопінною хвилею плила.

Я так довго чекав на весну,
Про журавку крилату все мріяв,
Неспокійним я став в пору ту:
Вітер думи гарячі навіяв.
Я згорнув в білий аркуш рядки,
І слова зарясніли привільно,
Як весняні прозорі струмки,
Неупинно, весело, весільно.
Пролісковими білими чарами
В небі пили мої журавлі,
Білопінними хмарами.
Я чекав, що ще десь є за морем
Сподівання, надії мої голубі.

* * *

ЖАДОБИ ЧАС

Мов крик весни і сонця глас,
З веселими і мудрими очима
Він поруч, поруч поміж нас
Ласкаво дивиться і зримо.
Він повен ніжності і ласки,
Він з мук прийшов, не з казки,
І ми його буремні дні
Вкарбуєм словом на землі.

* * *

Я син землі,
Яку назвали Україна,
Я син щасливих матерів
Які у муках народили
Мене, прийдешнє покоління.
Я клич зорі,
Я хліб, я сіль,

Ми лугу шовкового роси.
Коли ступав я по землі
Я вчув дитинство босе
І клич неспокою в тобі.

Країно зоряна моя,
Тут перші двері прочиня
Пливе в танку, кружля
Закучерявлена вишнева молода
Моя сімнадцята весна.

* * *

БІЛІ БУСЛИ ЛЕТЯТЬ

Мамо, мамо, білі бусли
Білі бусли!
Хмаркою згасли.
І летять і летять в тумані
Білі бусли мої жаданні.
    Мамо, мамо, на хату впали
    Білі бусли!
    Ми так чекали.
    І клеочуть вони над стріхою
    Весняною та ранньою втіхою.
Над селом, над селом вітрами
Білі бусли
В танку кружляли,
Заворожили моє чекання
Білі бусли, весни кохання.
    В рідний край прилетіли, мамо,
    Білокрилі,
    Пливли хмарками,
    Наші мрії несли здалеку
    Білі бусли мої – лелеки.

* * *

Весна доріг
І болів материнних
Весна пісень моїх
Крилатих лебединих
І дум народжених палких.
Я син землі
Руками вишила нам долі,
На білім тканнім полотні,
Стрункі красуються тополі
І українські ночі чарівні.
Й життя мого щасливі дні.

* * *

Я ЖИТИМУ ТВОЄЮ ЛЮБОВ'Ю

Твоєю любов'ю я житиму вічно!
Чуєш, з легенди дівчино?!
Кароока моя, ти стала мрією,
Жартівливою і похмурою.
Ти приходиш до мене мавкою,
В надвечір'ї летиш журавкою,
Для тебе навстіж відчинені вікна,
Прилітай же, моя привітна.
Стань для мене прозорим ранком
Стань цілющим пахким світанком,
Щоб мій біль і кохання зранене
Попливло ген з вітрами спраглими.
Чуєш?! – З легенди дівчино!
Наші долі журбою обвінчані.
Тож поклонімося зеленій криничці,
Прилетіть наші радощі-птиці.

* * *

Весни передзвін,
Землі воскресіння.

Перший грім,
Перший грім.
Розтривожив пагіння.
І тремтить в неспокої
Стоголосе відлуння.
Нам розкрилені неба сувої...
Розлили золотаве проміння.
Теплий дощ
На очах, на гіллі
Перший плющ
На дорозі з похмілля.
І тремтить, і біжить в неспокої,
Стоголосим відлуння
Першим громом,
Весняним передзвоном.

* * *

ДИПТИХ

По дорогах війни
Повертались змарнілі обличчя,
А назустріч весняні вітри,
Ніби спокою хтось запозичив.
І дощі, і проміння ранкове
Дихають груди так вільно,
Відгріміло, і небо прозоре
Дихнуло травнево і мирно.
Цвіли, процвітали вишні,
Загоївши глибокі рани
Закучерявлені, білі, пишні
Батькові відцвітали каштани...
По дорогах війни
Повертались скривавлені в муках,
А жита так пахтіли, цвіли
Їх плекали нам мамині руки.

* * *

Ви чуєте голос,
Ви – юнаки!
До вас промовляють віки!
Для вас шовковистий колос
І пробуджені сонцем світи.
Беріть, беріть біле диво у руки,
Хай рясніє, квітує ваш день,
Хай пульсують схвильовані груди,
І голосять й співають пісень.
Чуєте! Кличе вас мати!
Батьківщина з руїн вироста.
Ви повинні, повинні все знати,
Як у крові закипали уста.
Так же слухайте Ви – юнаки!
Вам пісню співають німі колоски.

* * *

Яка жаданна, рідна, мила,
Мова, якої мати мене навчила,
Ще будучи дитятком, колихала
І вишневих співанок співала.
Спи, ти мій любий,
Спи, мій маленький,
І рученята все клала рівненько.
І очі, і личко ласкала руками,
Які все тепліші ставали з роками.
Коли віддалила нас доля від берега,
Від прозорого неба.
Я в муках дивився на тебе
І мова твоя, мов сонце,
Зогривала моє скалічене серце.

* * *

Я надію маленьку свою
Приховав у безсонні ночі.

Я кохав так лілею мою,
Як мій дім лебедино-отчий.
А вона все не йшла і не йшла,
Заблукалась в далекій дорозі.
Зачарована сонцем весна
Залишилась жити в надії.

* * *

Я не втратив надію в людину,
Вірити треба і віднайти
Щасливу, файну життя перлину,
Щоб зрозуміти – треба іти.
Назустріч усім незгодам
Назустріч сонцю і бурі йти,
Щоб відчути їх перегадом
Ці завихрені долею світи.
Треба вірити нам в людину,
Щоб не хиталася віра, як цвіт,
Треба відчути весняний грім.

* * *

Весною манили мене солов'ї,
Білі лелеки і журавлі.
Тепер не знаю, може, пісні
Які породились в журбі.
А може, то гомін землі,
Який відгрімів вдалині,
Все кличе і кличе в незнаний світ.

* * *

Мов сльозинки-росинки
І весною і літом,
Білі братики квітнуть і сміються привітно.
І щодня, і щодня
Їх торкається ніжна рука.

Є поезія, рідна мати,
І творці її люди земні.
Перший крик, перше слово
І вогнем променіє слово.
Вся поезія, воля життя
Струменить і пульсує
Мова творця!

Із циклу «Літо»

Хлібом пахнуть твої руки, мамо.
Теплом ласки сипле серце.
Скільки літ було над нами
Ти зводила щире серце.
    Тінню падали тривоги
    Звірську долю нам кували.
    Ти виносила усі наруги
    І в наш дім лелека впала.
Закричала віщим словом,
Радістю згоїла рани,
А в дорозі син твій, мамо,
Піт з чола втира руками.
    Отими змарнілими руками,
    Що плекали біле жито.
    Я у хаті і з думками
    Лину, лину в поле бите.
Пахнуть хлібом, пахнуть сонцем.
Порепані руки чорні.
Ой, нема на світі серця,
Як у мами, тепле, горде.

* * *

Я йДУ

Я йду і слухаю пташиний голос.
Я йду, переступаю батьківський поріг,
Я слухаю, як грає білий колос,
Припавши серцем на чорний переліг.
І б'є у груди дужа хвиля
Срібlistий колос запахтів.
Блукає вітер-сни привілля,
Як вільний жайвір, син степів.
А я все йду
І ласку матері несу,
А на долоні перший колос
Важкий, бо чує батьківську ходу
І пращурів далекий голос.

* * *

НАТКАЛА МАТИ ПОЛОТНА

Наткала мати полотна
На білу сорочку сину.
Все пряла нитку для добра
І в серце положила, мила.
Він зріс, змужнів,
А кусень полотна –
Завжди носив з собою.
- Це нам для щастя, для життя.
Поклала мати із тобою.
Батьківська стежка пролягла
Нам у світи далекі
І виткала нам мати,
З полотна зірницю –
Дар великої Планети!

* * *

НАД КОЛИСКОЮ

Над колискою в горобині ночі,
Легка пісня лягла над хатою.
На синівські волошкові очі
Мати сипле травною-м'ятою.
Перший парост зривали грози,
Нам народжений в страшні бурі,
Але мамине серце-море
В ніч співає і у дні похмурі.
За все уклін тобі, рідна Мамо!
За теплу ніч і щасливу днину.
На долонях твоїх віками
Теплінь сонця і ймення сину.

* * *

О, ПРОМЕТЕЮ МІЙ!

Навіщо вкрав вогонь у Бога
Навіщо дав у руки злі,
Щоб знов вести руїнами дороги?
Води! Студенної води!
Втамуйте мою спрагу
Я міць землі, я голос молодий,
Нічим згасити мою снагу
Жага очей моїх в огні.
І Прометееве розп'яття
У муках творчих на землі.
Я славословлю мир у хаті.
О, Прометею мій!
Вогонь душі ти запалив.
Я взяв у руки, руки злі.

Я – мир, я злоби дикий гнів.
Вогонь, вогонь в буденній праці:
Ми варим мідь, ми варим сталь...
В думках, народжених багаттям,
Ти сином світу, Прометею, став!

* * *

Буду жити, рости!
Весь тягар буду вгору нести
В безкінечному світі є мати,
Яка серце оживить моє.
    Затріпоче пташина у клітці
    Впаде ниць – до землі
    І не даром ці сльози проллються,
    О, мамо! – Дай крила мені!
Я в небо летітиму сміло
Скрізь вогні до зірок полечу
Будуть друзі у мене, я вірю,
Я крізь бурі, любов пронесу.

* * *

Перший крик маляти – мамо!
Перше слово боязке
На очах з прогірклими сльозами
Мати перший крок його веде.
    Син ступив на теплу землю
    І почув легку ходу,
    Він для матері невпинно
    Творить пісню молоду.
Як водила в поле бите
Поміж трав і верболоз,
Дарувала зорі вмиті
Сотнями жіночих сліз.
    Чуєш, сину, пам'ятай:
    Тут війна, що натворила,

Ворог матінку топтав
Батьківщину, землю і того, що народила
Він по-звірськи катував.

А тепер іди сміливо
Ніжність серця не губи,
Подивись, як пахне сіном
Чуєш, як тріпоче серце молоде.

* * *

Коли сідаєш за перо
І, раптом, думка будить мозок –
Скільки поетів в надвечірок той
Оспівує кохання калинове.
Один – прийди, а другий геть іди.
Душу і серце розривають болі,
То ласкою до мене прилети
Шепочуть уста проти долі.

Чому так гірко у житті?
Навіщо весни запізнili.
О, де ж солодкі вечори мої
Де ж очі сині, милі...
Як згадка в березі моїм,
Калина вишито зацвіла
І стежка – топтані сліди,
Дорогу смутку пробудила.

Зірниця в небі погаса,
Там чути біль моєї долі,
У тузі плачуча верба,
Щеза надія в тихім полі.

* * *

Чуєш! Мій поклик – озовись!
Хоч із морського дна
До серця мого приклонись,
Я жду тебе, кохана, чарівна.
Я жду тебе і я знайду,

Хоч на морському дні.
Мою світанкову зорю
Несуть на крилах журавлі.
І я щодень і щогодини
Тривожно б'юся об вітри,
Мою надію, щастя і перлину
Стискаю міцно в дві руки.
Знайду, знайду,
Хоч на морському дні
Мій день, бо я люблю
Чарівні очі голубі,
Як дві зорі, як квіти щирі
Впадуть під ноги в добрий час...
О, доле моя, мила зоре,
Прийди! Бо стукіт серця ще не вгас.

* * *

Скільки, земле, в тобі таємничості,
Скільки втіхи, добра і величності,
Великий мій світе, невичерпної вічності,
Я благословлю свій час
Замріяної юності!
У тобі, у тобі, мій білий світе,
Жадання доби притаїлися.
У тобі, у тобі, мій білий вітре,
Хвиля співу морського піниться.

* * *

Понад тихими яворами,
Б'є відлуння морського стуку,
Понад полем, понад степами,
День йде, цокотить по бруку.
Понад тихими яворами,
Сонце котить, мов колісниця,
День забарвлений гай-вітрами.
Ген зринає огненна птиця.

Роси падають над лугами,
День щезає в відлуння ночі,
Понад тихими яворами,
Зорі падають в сині очі.
А сопілка виводить пісню,
Ніжно дзвонить спів дівочий,
Яворам, яворам грає журно
Білочубий в покорі ночі.
Понад тихими яворами,
У зажурі тріпоче серце,
Дні забарвлені гай-вітрами
Відлітають у дні безсмертя.

* * *

Я ішов широким полем,
Поруч ти ішла
Ніби нам всміхалась доля,
А у серці тьма була.
    Все пахло свіжістю і хлібом,
    Вітер колоссям колихав.
    Були у нас двох мрії,
    І кожний по-своєму відчував.
Не було єдиної стежини,
Хоч поруч йшли.
Хто був із нас щасливий?
Хто прагнув до мети?
    Не знаю. Не можу передбачити
    Бо ти любила теж, – і я.
    Навіщо доля посміялась?
    Удар нанесла у життя.
Адже кругом буяє жито,
І досягають вже хліба.
Грона повисли золотом наліті...
Подивись, поглянь яка краса!

* * *

Я відчував твій стукіт серця
І шепіт уст твоїх п'яних.
Ти обняла ласкаво, - поцілувала
А в серці, мабуть, він був, - один.
    Не один ти крок поступиш,
    Скільки жоржин зірвеш.
    Трудну любов на крилах,
    До сонця, - безсило понесеш.
Не забувай ночей тривожних,
І марно не лий сліз.
Маки цвістимуть в житі –
Зірви і принеси під верболиз.
    Оця широка і крислата
    Манила вічно нас.
    (Пройде багато років)
    Згадай, як тут прощались
    Два різнолюблячих серця.

* * *

Не щебечи, соловейку,
Не тривож його серця,
Засни на хвилину
Хай спочине серденько.
Його мучила недоля людська,
А не воля твоя лісова.
Не гаї твої милі розквітлі,
А знедолені змучені діти.
Одинокі ходили, попід тинами валялись,
В панських оборогах спочинку не знали.
Під свистом батогів з канчуками
Щастя, долі і правди шукали.
Не щебечи, соловейку,
Засни у садочку,
Хай спочине Франко і Шевченко
Іскра долі засяє віночком.
Б'є у кобзи струни

Молот Франка не іржавий
Слово дуже, соловейкове слово
Над світом летить величаво.

* * *

Тихо вітер берізці шептав
У гаю, у зеленій діброві.
Соловейко пісні щебетав
Про дівочії чорнії брови.
    Про дівочі уста малинові,
    Незабудки чарівні в лугах
    Вітер пісню носив по діброві,
    Лились звуки в квітучих садах.

Берізка затихла на мить,
Віття опустила додолу,
Мрійно линула в безвість-блакить,
Зіткнув вітер в зеленому борі.
    Завмерло усе на хвилину,
    Спокійно дихнула земля,
    Місяць круглолиций сховався за хмарину,
    Промінням вдарила ясна зоря.
Зоря запалала промінням ясным,
У лісі порушила спокій.
Вітер берізку, обнявши поривом гучним,
Злетів під хмари високо, високо!..

* * *

Ти щебетом своїм вразливим
Серця закоханих бентежиш.
Тихіше... Голоском крикливим
Берізку сонну ти розбудиш.
Не слухаєш, мов очманілий,
Радієш тишею нічною,
Нема у тебе сну,
Нема тобі спокою.
Берізка вії розтулила,

До соловейка усміхнулась.
Якби у мене крила
Я би не тільки ліс,
А землю сонну розбудила.
А соловейко тьохка,
Всміхається берізці.
У лісі він господар.
Усе кругом пробудить –
І замовкне.

* * *

Скільки сердець,
А б'ється, кожне по-своєму
В ритмі фанфар
Витворюють мелодії-поєми.
Кожен стук і слово,
Ляється пісенька готова.
Кожен щебет солов'я –
І поезія до дна.
Скільки сердець,
А б'ють у різні струни:
Той – «до», інший «фа»,
А пісня все одна.
Мотиву не сховати,
Його коріння проросло.
У всесвіті багатім
Є щастя, радість і тепло.
Творити треба,
Але не одне і те ж.
Моє село, моя це хата,
У ній я ріс,
Як був малим – на хмару ліз...
То творить,
Не ценькайте одне.
В життя іди,
Будь із світоглядом, поете,

Щоб билось серце в ритмі,
Щоб стукіт був один.
У кожній хаті, в кожному місті
Лилася пісня, наче дзвін.

* * *

Вирує Дністр
Шумить потоком.
Хвиля котиться у даль.
Скиглить, віщує сокіл
Неспокій, у серденьку печаль.
Тільки почув буяння сили –
На земленьку стрілою впав.
«Прощай!» - не крикнув
І важко застогнав.
Він не кричав:
«Рятуйте, я вмираю!...»
На Дністер поглянув, сказав:
Неси їм щастя, чайко!
І так уперше він злетів
І знову впав
На земленьку свою,
Яку так щиро
Серцем всім кохав.
Вона здригнулась від падіння
І шепоту дібров.
Віщувала чайка горе,
Бо сокіл умирав.
Умер! Немає!
А слово залишилось.
Цвіте твій в'яз,
Коріння пророста.
Все вище, ширше
Крону розпуска...
Творив ти мало,
Зате плідно

Гучне твоє слово,
Як сталь!
Несе його чайка на крилах,
У безвість,
У сонячну даль.

* * *

Вийшов він в широке поле,
Кинув погляд зіркий в далину.
Чувся брязкіт кайданів – неволя
Колос жита топивсь у крові.
Заграва над обрієм встала,
Гомін, клекіт і брязкіт копит
Став у герці – юнак величавий
Муж народу, могутній спартак.
Кинув молот у гуркоті грому
На залитій кров'ю поля,
Склав ворог руки, впав на коліна,
Бо не було йому вороття.
П'ятдесятий уже на долоні,
Не страшна жалюгідна змія.
Стальні коні ідуть з оболоні,
До схід сонця ідуть у поля.

* * *

Коли все спить навколо
І ліс, діброва і гайок,
Я знову мчу у поле,
Зустріти свій цвіток.
Серед жита біло-чола,
Білосніжна і струнка
Цвіте колишеться грайлива,
Ромашка польова.
Коли все спить навколо
І ліс, діброва і гайок.

Вітер ромашку у діброві
Все пестив, ніжно колихав.

* * *

Шукала матуся зеленого дуба,
Щоб батькові збити труну,
Зла гадюка повзла на колінах
І сичала не руш, прострілю.
    Но рідна моя не хитнулась,
    Бо тліла у серці любов,
    Мов калина червона горіла
    Ще батькова красная кров.

Тут юність моя процвітала,
Де волошки проросли,
А воно гуляє з вітром
З вітром хижим голубим.
Із-за гірки сходить сонцем,
Сонцем щирим золотим.

    Крилом білим вздовж діброву
    Промінь вдарив в стан смерік.
    Йде кохання у дорогу
    Просвітком сплітає коси у беріз.

* * *

Дивлюсь я на небо
В голубу глибочінь.
Хотів би злетіти,
А крила малі.

    Ступаю я легко
    По схилі крутому
    Торкаюсь каміння,
    Б'ю пальці до крові.

Просочує,
Каплями пада в обрив,

Хотів би злетіти
А тяжіння земне
Мов приріс,
Чи не маю вже сили.
Стукоче у грудях, гримить,
Немов вересневе зомліле.
Дивлюсь я на небо
І слізеньки роню.
Чому я так рано
Спіткнувся з горою?

* * *

Коли народжується пісня
І слово горде на устах,
Я приголомшений в тривозі б'юся,
Не бачу темряви в очах.
Все чисте радісне сіяє,
Шумлять смереки мовчазні,
Над ланами в житах літає
Крилатий жайвір, сміючись.
Червоні маки з вітром б'ються
Під небесами даль ясна
В житах волошки сині в'ються
І тихий вечір нависа.
Темну ряднину кинула у гори,
Рожевощокий вислизнув з ріки,
Коли народжується слово –
Ходою твердо йду в віки.

* * *

Не треба писати про землю,
Про сонце, про місяць, про зорі ясні.
Так навіщо черкають на папері
Якісь там невидимі сні.
Нечувані річі сказав той хлопчина,
Адже матінка наша – земля,

У її тайни повстала людина.
А сонце? – Це наше світило!
А місяць, а зорі? – Це наше життя!
- Ви паростки бідні,
Сліпці недоречні.
Коли в мислях слабкі почуття,
Ти поглянь, подивися, людино!
Земля наша світлість,
- Це є образ святого чуття.
Це кров наших прадідів
Материнськими слізьми пролита в віках.
Не прикрасять ваші душі
Ні пенсне, ні коралі
В безнадії ви, топитеся в крові
І життя ваше блякне, замуроване в храми.
Карайтеся убогі і бідні на слово.
Скупі ваші радощі і черстві ваші душі,
Бо не схильні до болю людського.

* * *

Мені мило тягар свій нести
Хоч гіркий, обважнілий
Мені любо в тривозі рости
І крокую я впевнений, смілий.
Мій тягар, і несу його гордо
Наперекір усяким йду незгодам,
Уста шепочуть тихе слово,
До сонця йде моя дорога.
Я крізь грози тягар пронесу,
Іскру долі знайду я,
А як ні, то змахну широченним крилом,
І під зорями юний зотлію.

* * *

Зарум'янили червоні маки
Червоні маки, твої літа

І завеснили найкращі роки
Тобі, Степане, твої жита.
Ти у полі шукав стежину,
Не космічних шукав стежок
Благословляла мати щасливу днину
І упертість твоїх думок.
І сьогодні найкраще літо
Білим чудом блука земним
Вже колосить доспіле жито,
Налилося зерном рясним.
І колосить, жнивує вітер,
Ти відпочити на мить присів.
П'є веселку щасливе літо
З-під грозових похмурих днів.

* * *

Для вас, мої думки,
Мої тривоги і печалі
Хіба так можна в світ іти,
Щоб не ділити хліба й солі?
Якщо натруджені спіткнетесь –
Візьму шматок собі я горя,
А щоби рівно поділитись
Підемо до сонця і до моря.
Вода остудить наші жили,
А сонце, сонячно зігріє,
І жити будемо ми як жили
Тривога й смуток звеселіє.
Впаде під ноги щедрими листками.
Впаде крилата, жартівлива мрія
Багатими й веселими думками,
Моя тривога і надія.

* * *

Мене дороги кличуть у світи
І я іду, бо відчуваю, поруч – Ти.

Як не радіти, коли співають колоски,
Коли так втішно грають явори.
Явори, як вітри край дороги,
На срібlistих пшеничних полях.
Вони так прагнуть зорю зірвати,
Для первістка, для немовляти...
І кохання принести юнці.
Нерозкриленій першій бруньці.

* * *

РЯДКИ ДУМОК

Думки, думки як водограйні ріки,
Лягли рядками в білий світ.
А в них колосить срібне жито.
Співає пісня, пахне цвіт.
    І все це я, моя – цвіте
    Навколо зоряна країна
    Тут немовляти голос, серце молоде
    Звелось на забрукованих руїнах.
О, як палає думка щира
Як смолоскип в душі пече.
І я несу її, бо я щасливий,
Бо серце б'ється і живе.
    Не дам думкам спочинку, неупинним
    Навколо сонця йду, лечу.
    Надам їм гарту і щасливий
    У сніп врожайний пов'яжу.

* * *

МОЄ ТЕРНОПІЛЛЯ

Над вечірнім озером спокійним,
Вітрила, білі крила.
Дві чайки, як долі осінні,
Білі чайки, моє Тернопілля.

Тернопілля моє ранкове,
Тернопілля моє веселе,
Я кохаю еством любові,
Мов чайнне просторе небо.
Тернопілля моє кохане,
Тернопілля мої узори,
Вишивайте стрічками, мамо,
Білі чайки у синім морі.

* * *

Мамо, мамо,
Ти сьогодні так встала рано,
А очі твої так швидко
Забігали над моїм ліжком.
Ще годинник не пробив і п'ятої,
Твої руки торкались м'яти
І зривали листочки-зілля,
Щоб поніжити день весілля.
Мамо, мамо,
Ти сьогодні так встала рано,
Ти принесла пучок колосся,
Щоб спактити моє волосся,
Щоб запахло серпневим хлібом,
Не прихованим ласки німбом.

* * *

Я йду
Я йду і слухаю пташиний голос.
Я йду, переступаю батьківський поріг.
Я слухаю як грає білий колос,
Припавши серцем на чорний переліг.
І б'є у груди дужа хвиля,
Срібlistий колос запахтів.
Блукає вітер, син привілля,
Як вільний жайвір, син степів.

А я все йду і ласку матері несу,
А на долоні перший колос,
Важкий, бо чує батьківську ходу
І пращурів далекий голос.

* * *

Вже прийшов той час
З веселими і мудрими очима,
Він поруч, поруч нас
Він повен ніжності і ласки.
Він з мук прийшов, не з казки,
І ми, його буремні дні.

* * *

СИВИНА, БЛИЗНА...

Притулилась до твого обличчя
Сипала інеш, холодом, мовчазна.
Ніби спокою хтось запозичив.
Але я не дивлюся на скроні,
Не вираховую час і дні
Не дрижу, мов ягня на припоні.
Роки, роки, мої голубі.
Незабудками небо зросили,
Білим лебедем впали на шлях,
Зграю журавлину зі сну розбудили,
Наречену мою у житах.

* * *

Житиму твоєю любов'ю, чуєш?
Кароока з легенди,
Ти до мене прийшла опівночі.
Мрією стала кароокою,
Крізь відчинені двері
Задивилась весняною зіркою.

У мій біль і тривоги канули,
У зелені студенні криниці
Ген з вітрами, вітрами спраглими
Попливли мої радощі – птиці.
Твоєю любов'ю я житиму вічно.
Чуєш? З легенди дівчино?!

Із циклу «Осінь»

Не дорікайте мені, люди,
За тиху пісню, слово боязке.
Моє кредо - доля України,
От де щастя і життя моє.
    Я правлю зір у світ широкий,
    Сягаю неба білу плинть.
    Летить моя пісня і спокій.
    О, друже мій! – Душа горить.
Білопінною хвилею носяться чайки
І думи, мов хмари осінні, снують.
І листя пожовклого зграйки
Журну пісню над степом несуть.
    Ятрить моє серце, пробуджена думка
    Зачарованим лебедем в небо летить
    І Славутич і Тарасова круча
    Будить хвилю нової доби.
Не руш мій спокій, друже милий,
Шукати долю йди в світі,
В житті не будь байдужим
І іскру таїни знайди.

* * *

Чую, вітер навіває,
Щось нове голосить.
Лебідь голову здіймає
У небесну просинь.
Чую, вітер навіває,
Журавлі клекочуть,
Жовкне листя, облітає,
Йде у гості осінь.

Жовтотканий килим
На землі простерла,
Мором білосніжним
Всі кутки замела.
Щось нове голосить
Вітер з Верховини,
У небесну просинь
Простелився килим.

* * *

СПОГАД

Осінь смутком ляга на поріг.
Сиві зорі стрибають по небі
Образ матері – білий, як сніг,
Вдивляється сонячно в мене.
Скільки років, скільки літ
Хвилі сонця встеляють дороги.
Синій вогник догоряє в печі,
Там блукав я хлоп'ям босоногим.
... Мати, мати несе молоко,
Наливає по черзі в горнятка,
Кусень хліба і - гайда в село,
Подались між тополі хлоп'ятка.
Було в дитинстві, так було...
Скільки доріг проклалося з роками,

А материнські зморшки і чоло,
І срібні скроні в серці – Мамо!
В очах, як сонце, як весна,
Як хвиля весняного вітру
Твій образ, Мамо дорога,
Повік не згасне на палітрі.

* * *

Злітали у небо лелеки,
Летіли в заморські світи.
Шуміли зелені смереки,
Листочки літали вгорі.
    У вирій злітали, крилаті,
    В безодню, небачений світ,
    Лиш одна, одинока лелека
    Потопала в холодній росі.
Опустивши голівку додолу
Вона умирала у муці,
Де трави шуміли, цвіли
Половіли жита буйно-чолі,
Мла над світом зростала.
    Зашуміли зелені смереки,
    Зашуміли гаї, дерева
    Умираючи білий журавель
    Умирав у чужій стороні.
Сумно верби шуміли, тополі,
Легкокрилий здіймався до висот,
Носив смуток у серці, тривогу
З криком болем злітав до гори.

* * *

У початківця
Вічні недоробки.
Як ідея, метафор недостатки.
Посіє жито,

Сходить гречка,
Бракує рими,
Вічна суперечка.
Хоч літератор прочитає,
Але ніколи не похвалить.
Закине десь у шухляду,
Або книжками десь завалить.
І стогне слово від напору,
З середини тиснуть і знадвору,
Пилюкою припадуть вірші,
Нема думок, а вітер свище.

* * *

ОСІНЬ

Підкралася тихо
Чарівна краса.
Підкралася осінь
Пора золота.
    Літають листочки
    Встеляють стежини.
    Повисли в задумі
    Червоні жоржини.
Повіє вітрець,
Зірветься негода.
Покриє земельку
Ранковим морозом.
    Берізки притихли,
    Стоять на горбочку.
    Впритул дві сестрички
    Скидають сорочку.
Пора золота,
Бо бабине літо
Літає у небі,
Літає нам світом.

Пора золота,
Відійди ще на час
Ми, червоні жоржини,
Пожалій ти хоч нас.
Не хочеш, не чуєш,
Бо маєш права:
Украла нам радість
Й загинеш сама.
Не ласкатиме сонце щорання
Обвиють, насунуть холодні тумани,
Заллють тобі пельку холодні дощі,
Утопишся, згинеш, коли без душі.

* * *

Білим ластовинням
Осінь проліта.
Жовкне, жовкне листя,
З клена опада.
А над ставом висне,
Сохнучи верба.
Вже останні гнізда
Ластівка покида.
А над лісом крики,
Меркнуть журавлі
Ледве ледь-ледь їх
Чути вдалині.
Білим ластовинням
Осінь проліта
Ластівка тріпоче,
Гнізда покида.

* * *

Високо летять під хмарами
І курличуть журавлі над нами.
Вдалині повзли по вітру легкою тінню,
Щезають птиці в голубині осінній.

Дорога не близька, проваджати їх вийшла -
Їм простір землі далекої видний.
Стрічки рік, озер розливи
Прощайте, птиці, дороги щасливої.
Ключем в небі піднялись високо,
Вільним воля на дорозі широкій.
І летять не тільки днем, а вночі
Бачив хто – то не ві сні...
Зірки світять від землі не близько
Появились раптом на місячнім крузі.
І мерехтять, тріпочуть крилами
Журавлі над сонними полями.

* * *

Ой, у небі синьому, голубою хвилею
Потопає юність, хмарою летить.
Ой, літа, літа над нивою,
Білий лебідь гелготить.
Відлітають роки, ніби зжовклий колос
Ніжно голову на долоні схиля
Ой, над степом лебединий голос,
Колискову пісню мати промовля,
Пролетіли весни сивими туманами,
Деся у горах крижень сонно прокричав.
Пломеніє спокій білими загравами
І у прірву камінь, юності упав.
Від грудей жагучих
Тануть крапельки життя
Ой на білій, білій кручі
Б'ється в камінь тінь твоя.

* * *

Гірка моя доля,
Полинова дорога.
Не трояндами встелена,
А терном поколота.

Моє щастя ген-ген
Пронесли вже лелеки.
Я у смутку томлюся один,
Але вірю в дорогу далеку.
Нависає над скронями іній,
Вже пожовклеє листя літає.
Понеслась моя пісня у вирій
І назад аж ніяк не вертає.
А я, зможений білими ночами,
Вслухаюся в кроки діброви
Голос хриплий і серце натомлене
Озивається з шепотом-болем.

* * *

На крилах надії
Відлатали ключі журавлині
І здається, що так мої мрії.
Завеснили і знову - осінні.
Зібрались докупі хмарками
І летять у далекий світ.
І знову тривожне між нами
Прощальне кричало, - верніть...
Поверніться, мої крилаті,
Звеселяйте мій отчий дім,
До домівки, до рідної хати
Коли загуркоче весняно грім...

* * *

Скільки пережито,
Скільки недопито
Весен молодих,
Скільки журавлиних,
Скільки лебединих
Пролягло доріг моїх.
Доріг веселих і сумних
І так далеких, і близьких.

І забрукованих і польових,
Доріг космічних і земних.
По дорогах, по забрукованих
Білогриві копитами гріли,
Вони на ранах землі скривавлених
В надвечір'ї вогнем пломеніли.
Ой ви коні мої білогриві,
Неспокійні мої, гривасті,
На дорогах, по забрукованих
Не дали мені, вірні, впасти.
Вони з бою виходили втомлені,
На роздоріжжі на мить зупинились
Духом волі були переповнені,
На майдані до сонця здибались.
Винесли вершника з бою вцілілим
І ніколи не переможеним
Білі коні копитами гріли
На майдані в крові затопленім.

* * *

Спить моя дібровонька,
Спить моя сосна,
Тут стелилась стежечка,
Стежечка моя –
    Тут ходив я вечором,
    Милу тут стрічав.
    Цвіт калини білої
    В коси заплітав.
Тут десь на поляні
Руки простягла,
Ой, ти моя ластівко,
Пташечко моя.
    Очі небом світяться,
    Серце аж горить.
    Йди до мене, дівчино.
    Йди до мене вмить.

Я ішов стежиною,
Дунав, віднайду,
В стрічки-коси милої
Квітку заплету.

Десь там забарилася
В лісі, в сосняку,
Я до тебе, любонько,
Соколом лечу.

* * *

Будить сонце, в жовтень кличе,
То загляне у віконце, то у небі закурличить
І журливе і далеке, і веселе і щасливе.
Ключ тривоги небо, так зворушив
на засмучені дороги.
Так далеко і журливо, впало «кру», до тебе
Впало «кру», до тебе, впало «кру» лелече,
І веселе і журливе, і далеке і щасливе.

Із циклу «Зима»

Сивина, білизна
Притулилась до мого обличчя,
Сипала інієм, холодом, мовчазна,
Ніби спокою хтось запозичив.
Але я не дивлюся на скроні,
Не вираховую час і дні
Не тремчу, мов ягня на припоні
Роки, роки мої голубі.
Незабудками небо зросили,
Білим лебедем впали на шлях
Зорю журавлину зі сну розбудили,
Наречену мою у житах.
Сивина, білизна

Не на старість мені зворожила,
Сипала інеєм , листом життя
До нестями мені голосила.

* * *

Які пухнаті хмарини неба
Цілюють вишню молоду
До ніг моїх, в вікно до тебе
Цілує сніг жаркі мої долоні.
Пухкий, скрипучий хмарами летить
В саду моїм закучерили вишні крони,
Як королівни білий цвіт,
До ніг моїх, в вікні до тебе,
Цілує вітер сніжну мить,
А, може, згасить хмарами небо,
Щоби змести сріблясту мить.

* * *

Приснився дивний сон,
Мій милий друже,
Що ніби Маковей з Франком
Пливуть Дністром
І розмовляють все байдуже.
Чого їм треба тут?
Вже розірвали пута,
А може захотіли
Розбудить нового духа?
Літає вихром Маковей,
Франко пливе рікою,
Заходять в хату, у тісну,
Щоб заспівати знов нової.
Не ті вже, браття, крила
Не той лет,
Не ваша, батьку, сила,
Щоб правду знов кувать.
Не вір у сни, мій друже,

Заснули Маковей, Франко
Хоч не були байдужі,
Але, на жаль, в них поламалося крило.
Злетять нові і попливуть рікою,
Кувати будуть свіже слово,
Не будуть же, лизати полум'я готове,
А правди полум'я, - святої.

* * *

О, земле моя!
Годувальнице щира
Візьми моє серце,
Прийми свого сина.
Хоч завдав тобі болю до краю,
По долині я легко ступав.
По степах, де шуміли діброви,
Я соколом в небі літав.
Не хотів я топтати їй радість,
Я міцно, до болю мовчав.
Мозолі і натруджені руки
Щоранку росою втирав.
О, земле моя!
Творіння краси і подиху сила,
Ти втілила в серце моє
Цю грудку жаги і віру, надію і крила.

* * *

Так воркували день по дню,
А вітер каламутив,
Не нарікали на долю ні дня
Чуєш, сину! Не муч себе,
Коли душевна муза не бреде,
Коли заснуло спляче серце молоде,
Не муч, не муч себе.
На хризантемах білий цвіт спадає.
Як море, на антенах ластівки кружляють,

А з неба сипле білий струмінь,
Не ласки, теплоти, й любові,
А сипле небо морок, стужу
І воздає вінки тернові.
А в них колючу нить вплітає,
Гіркими слізьми повнить чашу
О, музо вірна! – Десь блукає,
А я горю і землю орю
Несу в руках як вірну ношу.
... А муза десь блукає...

* * *

Народжується ранок,
Із ранком народжуюсь я
Молодий, мов серпанок
У хвилях Дніпра.
А на березі вітер, вітер
Білим сонцем росинку витер
І тремтить у неспокої чайка,
Як та зоряна дика мавка.
То засміється, то заголосить
То ген зів'ється, то заголосить
То ген зів'ється, у синю просинь.

* * *

Кароока моя, ти стала мрією
Жартівливою і похмурою.
Ти приходила до мене казкою,
Опівночі задивилася зіркою.
Для тебе навстіж відчинені вікна
Прилітай же, моя привітна,
Що мій біль і тривоги?
Ми легенду запишем про дівчину.
Про журавку підстрелену, покалічену,
Яка прагнула небо осягнути
І свій біль погасити у муках.

Твоєю любов'ю я житиму вічно!
Чуєш? – З легенди дівчино!
Кароока моя, ти стала мрією
Жартівливою і похмурою.
Ти приходиш до мене мавкою
В надвечір'ї летиш журавкою.
Для тебе навстіж відчинені вікна
Прилітай же, моя привітна!
Стань для мене прозорим ранком
Стань для мене пахким світанком
Ген з вітрами, вітрами
Прилетіть мої радощі, - птиці.
Поклоніться зеленій криничці,
І легенду про дівчину, кров'ю,
Запишіть в моє серце любов'ю.

* * *

Я назвав тебе кароокою,
Білою чайкою в небі
У травневі холодні ночі,
Я зоринку побачив в тобі.
Я назвав тебе кароокою,
Білою чайкою в небі.
Білий цвіт на росистих косах –
В прозорінь неба.
Ти криницею стала для мене
Білим світом, прозорим небом...
Так, мов вітер, думки злітали.
А чи болять тебе руки
За землю свою корчену
Прострілену чорною кулею,
За землю свою облиту кров'ю дикою?
Ні, не болять у вас руки
Ні серце, ні душа не болять.
Ти готовий сьогодні в муках
Білий світ потопить.

Із неопублікованої прози...

Народжувався ранок. Забруньковані проліски переливались голосним співом птаства. На зеленому моріжку простелилась біла полотняна скатертина, мережана впоперек голубими стрічками. На скатертині, немов на очах, виростала велика хлібина, довкола обтикана маленькими свічками. Ми всі, немов закам'яніли і дивились за руками батька, немов уперше перед нами така чудотворна картина. Батько наш вкляк важким на землю і прорік святі слова: Важкою правицею положив на себе хрест. Так. Він благословив весну. Конячка запряжена в плуг йшла рівною ходою немов стверджуючи батьків ритуал.

Сивина-білизна

Не на старість мені зворожили

Я виносив з морського дна

Мов реліквію, день щасливий.

Народжувався ранок, із ранком народжувались ми – паростки рідної землі. Злегка жебоніли струмочки. Батько нахилив свою сиву обважнілу від втоми голову і зачерпнув широкими долонями студеної води. Декілька раз відсапнув і знов поклонився зеленій криничці. А забрунькований пролісок переливався голосним співом птахів. Вливався в мелодію вітру, в мелодію весняної повені.

Від хвилювання розпирало груди. Ось, ось перед моїми очима невинна простелиться чудотворна картина.

Батько важкою ходою ступав по землі. Хоч весна голосила, кричала на всі заставки, а не все вбачалось, що ніби батько затамував важкий біль душі. Його порепані долоні гладили пасма сивого волосся, яке розсипалось сріблястим інесем на смагляве змарніле обличчя. На краю проліса виднілась руда плахта паркого ґрунту. Сонце кидало бризками своє гаряче проміння і вбирало краплі росистої зливи.

Мати поставила клунок і перед нами на зеленому моріжку простелилась біла, як сніг полотняна скатертина.

Чомусь мені видалось надто образливо слово «старий».

Надворі засніжило, і грудневий вітер кидав в груди морозними кульками, на ще добре не засніжену землю.

Донька викрикувала до свого батька через дорогу, щоб виганяв до водопою корів. Ми його кликали дідусем на своїй околиці. Він мабуть був найстарший. Дуже багато розповідав нам казок про відьом, про всякі привиди, інколи аж страшно було добиратися під вечір додому. Здавалось, ось-ось мара тобі наступить на ноги, а ще багато розповідав про Довбуша.

Смеркає. Лиш високі смереки, злегка погойдуючись, нашіптували одна другій ніби щось таємниче. Вітер, прикладаючи зусиль, навівав своїм супутникам чарівні мелодії.

В білосніжній палаті тихо. По замученому, стомленому тілі юнака проходило тремтіння. Іскрились від жаги його очі. Серце від сильного тріпотіння стомилось. Хоч би на хвилинку замовкло – не слухається. Шалено тріпоче, немов хоче вирватися з грудей.

Йому дуже важко. Раз і вдруге просить пити. Губи потріскались, а на чоло виступили крапельки поту. Навстіж відкрите вікно, впускає подихи весняного вітру. Наближення весни втілює юнакові віру в перемогу. Він живе надією і перебороти труднощі – це його заповіт. Він хоче жити і все життя своє бореться за нього. З дитинства хвороба не покидала його, чимраз сильніше зціплювала в свої лещата.

А роки не чекають, плывуть, як листочки опалі, з водою. В майбутньому – тривога, неспокій.

Стиха підкралася юність, яка з роками промайнула, мов тінь. Думки, думки і знов замріявся.

Раптом в палату відчинилися двері і на порозі з'явилась постать молодой стрункої золотоволосої дівчини. Хоч працювала в іншому відділі, але декілька разів відвідувала юнака. Прибігала, щоб подати напиться, поговорити, підбадьорити.

Білий халатик і шапочка їй так пасували, а волошкові очі ніби вселяли в нього надію, що все буде добре.

Володимир знав її раніше, але в цю хвилину вона стала для нього близькою, рідною, незамінною. І коли вона торкнулася своєю рукою його спітнілого чола, він хотів крикнути на весь голос:

Люблю! Чуєш, люблю!

Але в грудях в цей час ніби щось обірвалось і він стиха прошепотів: «Води».

Марійка підбігла, протерла засохлі губи вологою марлею, потім підняла змучену голову Володимира і сказала: «Дивись, вже видніє. Скоро зійде сонце і нові сили припливуть, оздоровлять твоє серце. Ти будеш жити, будеш здоровий, щасливий». Володимир дивився в її сині очі і вперше у житті покотилась сльоза. Він ніколи не плакав. Мабуть вона для нього була гірка, гірка.

Від слів Марійки воскресала в серці надія. Дівчина довго розмовляла, розказувала про свої дитячі роки, про навчання у вузі, про різні гуртки, в яких брала участь після роботи.

А він дивився жадібно спраглими від муки очима, хотів її бачити наскрізь. Вона, звичайно, не знала про його мрії-думи, але мабуть, здогадувалась.

Через декілька тижнів Володимира виписали з лікарні. Яка радість. Знову рідне село, гори, річка, ліс. Як добре побути вдома, серед рідних, піти в ліс, розпластавши руки, впасти ниць до землі. Зривати квіти. Ні! Їх не можна зривати. Вони теж хочуть жити. Впиватись ранковою росою, милуватись сонцем, вийти на поляну, вслухатись в чарівні мелодії соловейка.

О! Це життя. Радість вирує, кипить. Чому так? Навкруг так хороше, а в його серці знову тривога.

Недовго довелося милуватись природою. Серце мучило, тривожило і він знову вирішив їхати в лікарню на операцію. Декілька разів зустрічав свою золотоволоску –

Марічку. Завжди весела життєрадісна, не давала йому сумувати. Радила їхати в Київ і що все буде добре.

Володимир вірив у її слова, як у дотик рук професора, від яких йому відразу ставало легше і серце здавалося набирало нормального ритму.

А тому, що була сильна віра, поїхав у клініку. Київ. Дніпро. Володимирська гірка. Високі і стрімкі береги. Чому б не порадуватись красою славнозвісної столиці. В білому цвітінні каштанів потопає місто. Люди нескінченим потоком плывуть по тротуарах великого міста. Хто куди. Машини, тролейбуси, автобуси мчать до якоїсь зупинки. В одному з них – Володимир. З страшенним гуркотом 12 номер автобуса виповзає на Байкову гору.

І знову – лікарня. Знову люди в білих халатах. У вестибюлі стогін, плач посивілих з горя матерів. Їхні діти в семирічному віці в операційній, переносять нестерпні болі на маленькому скорченому тілі. Торкається скальпель хірурга, серце тріпоче, захлинається кров'ю, бризки фонтаном б'ють до стелі. Але життя повертається знову. Задуманий погляд Володимира вривається в стелю палати. Коли б скоріше рішалася доля. Який вирок. Не бачити, не чути цього стогонукрику, нещасних, скривджених долею людей. Це лише один такий день, а скільки їх іще буде.

А надворі знову березень, весна не за горами. Пливуть листи від друзів, кожний з них підбадьорюючий:

«Держись, кріпись, все буде добре – будеш здоровий».

Марічка теж вселяла йому віру в перемогу. Її листи здавались теплими, щирими, ласкавими. По декілька разів на день перечитував їх. І вірив, що в житті його прийде знову весна. Сімнадцяте березня. Суворий для нього був день – операція. Переміг. Серце знову затріпотіло і дало повний потік крові. Він вірив, що його чекають і він повинен повернутись. В післяопераційний період було важко, ой, як важко. Але сині очі додавали йому сили, кріпили його духовно. Життя поверталось знову. День за днем сходив швидко і він, хоч дуже кволий тілом, але духом здоровий, повертався в рідне село. Якби

скоріше додому. О, як йому надокучили ці палати, цей стогін від болю, ці різні хворі, над якими ще треба так вболівати, ці надокучливі старики із своїми запитаннями: «Чому, як?».

Але найболючіше те, що його подруга від нього відвернулась. Чого злякалась? Мабуть боялась, що Володимир стане їй тягарем. Чому така різка зміна? Мабуть не любила – це перший доказ. А він їй так вірив, так вірив і це дало йому силу, щоб побороти недугу, повернутись знову до життя.

Хотілося йти поруч, відчувати плече друга, усміхатись сонцю, милуватись квітами, слухати гомінкі співи птахів.

О, як він мріяв, що буде щасливим, процвітатиме весняним проліском, йтиме назустріч весняному вітру, ніхто і ніщо не зупинить його.

Та сталося не так... Повернувся ключ до щастя, знову оповив його смуток, знову пітьма, страждання.

Може забути. Ні, ні не можу – це перше кохання. Це перший порив. Хотів крикнути, але до горла підкотився комок, здавив спазм і він знепритомнів.

Через деякий час прокинувся і трохи не крикнув, але почув тихий голос подруги, яка завжди приходила у важкі хвилини.

Володимир! Що з тобою? Хто тебе образив? – запитала стиха Віра. Але Володимир не чув цього, його очі були спрямовані в безвість. Ти будеш здоровий! – шептала дівчина. Підемо в ліс, на гору, будеш зривати квіти!

О, ні! – здригнувся Володимир і додав – Нехай збирають щасливі. Він так хотів в цю хвилину померти, але ніхто не здогадувався про це. Він думав і думав, чому так сталося. Такий прекрасний світ, так хороше, все дано їй – людині. Радій, живи, будь щасливий, все для тебе – людино!

Невже вона не могла зрозуміти його, навіщо нанесла такий тяжкий удар його зболілому серцю.

Так, мабуть в неї свої погляди на життя, свої мрії. Вона радісна молода, хороша, буде вчитись, трудитись. Я вірю, що стане лікарем, буде десяткам, а може сотням потерпілим від недуги людям повертати найдорожче – здоров'я, життя.

Її не тривожить неспокій. Її щастя ось тут на долоні. Вона щаслива, бо досягнула вершин. Вона радісна, бо їй усміхається сонце. Так, вона щаслива, бо ще в житті не йшла по колючій стежині і ще не сочилась кров із її рук і ніг.

А Володимир, що за ним? Один як билиночка в полі, угинається від подуву вітру, то в ту, то в іншу сторону. Він більше не живе, а тільки ледь-ледь проясняться очі і знову застеляє душу густий-густий туман.

Чи проясниться йому стежка?

- Слухай, сонечко, пошли свій промінь, освіти йому долю, хоч гірку, але чисту, будь добре, благаю, прошу – не відкинь мого, може останнього, слова.

О, щастя, де ти?

Ні, не таке вже воно велике. В руках його аж ніяк не втримаєш. А здавалось ось-ось на вершині. Можна кричати на весь світ: - Я досягнув, я переміг! А насправді підкралось, мов тінь, і зникло із подихом сонця.

Пробудилось сонце і ніби стало ясно, а серце все гриміло, гриміло. Воно віщувало неспокій.

Зміст

Від упорядника.....	3
Вступне слово В. Кравчука.....	4
Про автора.....	5
Із циклу «Весна».....	7
Із циклу «Літо».....	39
Із циклу «Осінь».....	58
Із циклу «Зима».....	66
Із неопублікованої прози... ..	71